

vrijdag 21 september 2018

Concept Opdrachtformulering Beschermd

Wonen en Maatschappelijke Opvang Lekstroom

1. Inleiding/probleemstelling

In 2020 zal de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang (verder BW en MO te noemen) plaatsvinden naar de regiogemeenten. Centraal¹ daarin staat dat de verantwoordelijkheid wordt verlegd van de centrumgemeente (voor Lekstroom is dat Utrecht) naar alle gemeenten. De aanleiding van deze verdere decentralisatie zijn de kansen die een lokale setting bieden voor meer inzet op herstel en terugkeer naar een zo'n normaal mogelijk leven² (van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis).

In het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang (er is een grote overlap van de doelgroep tussen beide voorzieningen) gaat het om een relatief kleine groep zeer kwetsbare burgers, voor wie een ondersteunings-continuüm moet worden verwezenlijkt. Gemeentelijke samenwerking en onderlinge afstemming tussen een breed palet aan partijen is een voorwaarde voor het welslagen van deze decentralisatie.

Om dit in goede banen te leiden hebben het Rijk en de VNG afgesproken dat gemeenten uiterlijk eind 2017 een regionaal plan van aanpak voor BW en MO maken. Daartoe is in U16 verband een conceptvisie ontwikkeld dat inspeelt op de toekomst van BW en MO en de mogelijke taakverschuiving tussen de gemeenten. In de regiovisie is de transformatieopgave benoemd voor alle (regio) gemeenten op het gebied van wonen, werk, integrale zorg, inkomen en schulden, inclusieve wijk, toegang etc.

In september 2017 zullen de definitieve visie en de samenwerkingsagenda U16 voor de periode 2018-2020 door de colleges vastgesteld worden, eind december zullen de stukken door de gemeenteraden worden vastgesteld. In deze agenda wordt een aantal pilots voorgesteld die belangrijke input leveren voor de verdere transformatieopgave.

2. BW en MO en Lekstroom

Vanuit de visie in het regioplan wordt duidelijk dat de kansen op herstel en terugkeer naar een zo normaal mogelijk leven, vooral lokaal (in de directe leefomgeving) zijn en in samenspel met lokale partijen. Op U16 niveau zal er samenwerking moeten blijven plaatsvinden op het gebied van specialistische zorg en ondersteuning aan hele specifieke (kleine)doelgroepen. Ook biedt de samenwerking met de zorgverzekeraar op U16 niveau (vanwege schaalgrootte en huidige samenwerking met Utrecht) meer kans van slagen.

Naast de regionale samenwerking op U16 niveau is er een aantal legitieme redenen om als regio Lekstroom zelf aan de slag te gaan met een verdere uitwerking en samenwerking van de BW/MO opgave:

- de regionale samenwerkingsagenda transformatie sociaal domein, met haar verschillende werkgroepen en de samenhang tussen de werkgroepen biedt een goede basis om gezamenlijk de transformatie van belangrijke onderwerpen als dagbesteding, ggz in de wijk, signalering en preventie in gang te zetten;
- de regionale organisatie van W&I en de visie Lekstroom Werkt biedt kansen om een belangrijk thema als werk en schulden gezamenlijk aan te pakken;
- de afspraken die we maken op het gebied van wonen en zorg voor specifieke doelgroepen (zie toekomstige Lekstroom opdracht regionale samenwerking op het gebied van Wonen&Zorg) biedt kansen voor een goede uitstroom naar zelfstandig wonen van de populatie BW en MO;

¹ Uit: VNG/Handleiding regionaal plan van aanpak beschermd wonen en maatschappelijke opvang: Een taak voor alle gemeenten.

² zie conclusies rapport commissie Dannenberg november 2015

- De schaalgrootte van de Lekstroom populatie BW/MO in combinatie met de ervaring in de gezamenlijke inkoop Jeugd/Wmo en de samenwerking met de zorgaanbieders biedt kansen voor een effectieve gezamenlijke inkoop en transformatie van producten van BW en MO;
- De huidige organisatie van de regionale backoffice Lekstroom biedt een goede basis voor een uitbreiding met verdere inkoop/ administratie BW en MO.

Hierbij kunnen we voortborduren op de lijnen die uitgezet zijn op U16 niveau van inhoudelijke ontwikkeling, taakverdeling (tussen U16 en regio Lekstroom en onderling tussen Lekstroomgemeenten), financiën en mogelijkheden van formalisering van afspraken.

De ontwikkeling van BW en MO op Lekstroom niveau zal aansluiting moeten vinden bij de ontwikkeling van de aanpak voor personen met verward gedrag op U16 niveau.

3. Doel van deze opdracht

Eind 2018 is er een plan van aanpak voor a. de transitie BW en MO en b. de transformatie BW en MO in Lekstroomverband. De regiovisie en samenwerkingsagenda BW en MO U16 biedt goede handvatten voor een verdere uitwerking op Lekstroomniveau.

4. Gewenst resultaat

We verwachten dat de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis over een langere periode plaats zal vinden. Aanneمة (gezien de ervaringen met transformatie Jeugd en Wmo) is dat een periode van 7 jaar realistisch is. In de transformatie wordt ook de lokale/regionale aanpak van mensen met verward gedrag meegenomen.

Het plan van aanpak zal bestaan uit een deel Transitie (het inregelen van toegang, inkoop, vastleggen van samenwerkingsafspraken, financiering, administratie e.d.) en een deel Transformatie (de inhoudelijke en organisatorische opgave om te komen van Beschermd wonen naar Beschermd thuis).

In het plan van aanpak transitie en transformatie zullen resultaten worden geformuleerd op de volgende thema's:

a. Regionale samenwerking

De opgave is in regionaal verband een ondersteuningscontinuüm te realiseren voor de doelgroep van BW en MO. Met als eerste tussenproduct een plan van aanpak voor de transitie. Dit plan van aanpak richt zich o.a. op de verantwoordelijkheden op het gebied van administratie/backoffice, toegang, toezicht en klachtafhandeling. Hiernaast is het nodig om een plan van aanpak voor de transformatie te formuleren waarin voldoende randvoorwaarden komen om preventie van instroom en het faciliteren van uitstroom vanuit BW en de MO in iedere gemeente te waarborgen, denk aan woonruimte, zorg en ondersteuning dichtbij, acceptatie in de wijk, participatiemogelijkheden in de vorm van (on)betaald werk etc.

Hiernaast blijven op U16 niveau specialistische vormen van BW en MO nodig, waar bij te denken valt aan groepen die niet kunnen uitstromen en/ of waarvan de veiligheid een grote factor speelt.

De samenwerking en afstemming met de U16 gemeenten in de verdere doorontwikkeling en uitwerking van taakverdeling is ook een belangrijke opdracht van het projectteam Lekstroom.

b. Aantallen en budget

Het huidige aantal inwoners met een BW indicatie in Lekstroom is 184. Er is geen zicht op de herkomst van inwoners in de maatschappelijke opvang.

De middelen voor BW en MO worden vanaf 1 januari 2020 verdeeld over alle gemeenten volgens een objectief verdeelmodel. Tot die tijd is er sprake van een overgangsfase en functioneert de gemeente Utrecht als centrumgemeente, waarbij Utrecht de middelen vanuit het Rijk ontvangt om BW/MO voor de regiogemeenten te regelen. De regio (U16) dient voor de overgangsfase (2018-2020) en de fase vanaf 2020 met elkaar afspraken te maken over het vorm geven van de transitie naar regiogemeenten en de transformatie richting beschermd thuis.

Het totale budget dat omgaat in BW op U16 niveau is 80 miljoen. Als we de huidige inzet van BW plekken financieel vertalen (20% van BW is in de Lekstroom) komen we uit op een geschat budget van zo'n 15 miljoen. Het totale budget dat omgaat in MO op U16 niveau is 10 miljoen, voor de regio Lekstroom gaan we voorlopig uit van een geschat budget van 500.000,-

c. *Communicatie*

Het welslagen van de transformatie BW en MO staat of valt met samenwerking en vertrouwen. Bij de uitwerking van het regionaal plan van aanpak is de betrokkenheid en het draagvlak van regionale en lokale stakeholders van belang (zorgaanbieder, cliënt- en familieorganisaties, adviesraden).

d. *Ontwikkelopgave:*

- Inzet op een inclusieve samenleving en acceptatie in de wijk;
- meer betaalbare woningen voor doorstroom en uitstroom (regionaal) realiseren (afspraken met woningcorporaties en aanbieders over het opzetten van een breed aanbod aan woonvarianten b.v. housing first, crisisopvang, respijtwoningen, kleinschalig lokaal beschermd wonen);
- bevorderen van eigen kracht en zelfregie;
- zorg en ondersteuning dichtbij en laagdrempelig;
- het voorkomen van instroom (door preventie en integraal aanbod van zorg en ondersteuning);
- voldoende aanbod voor (on) betaald werk.

5. Risico's

- wederzijdse afhankelijkheid b.v. op het gebied van voldoende woonruimte voor uitstroom;
- draagvlak, betrokkenheid, solidariteit actoren;
- bijsturing van WIL neemt veel tijd in beslag;
- onvoldoende samenspel met de zorgverzekeraar;
- objectief verdeelmodel i.r.t. de financiële opgave Lekstroom.

6. Opdrachtgever/opdrachtnemer

Wie is de opdrachtgever:

Bestuurlijk: regiowethouder Wmo Lekstroom, J. Rensen

Ambtelijk: GSO (nog specifiek 1 gemeentesecretaris te benoemen)

Wie is de opdrachtnemer/trekker:

* projectleider BW/MO + projectteam

Wie zijn verder betrokken bij de uitvoering van de opdracht:

* gemeentesecretarissen Lekstroom

* werkgroep integraal programmamanagers sociaal domein Lekstroom

* beleidsambtenaren BW/MO vijf Lekstroomgemeenten

* werkgroep Wonen en Zorg Lekstroom

* financiële werkgroep Lekstroom

* communicatie werkgroep Lekstroom

* juridische werkgroep Lekstroom

* actoren zoals: Lister, cliënten, zorgverzekeraar, Tussenvoorziening, Leger des Heils, gemeente Utrecht en overige U16 gemeenten, huisartsen, woningcorporaties, politie

* adviesraden sociaal domein

* gemeenteraden

* WIL

* Het gaat om een integrale aanpak; dus ook om collega's van werk en inkomen, wonen, Sociale teams etc.

7. Benodigde capaciteit

Gemiddeld aantal uren per week van de opdrachtnemer/trekker:

Gezien de risico's, impact en complexiteit van deze opgave stellen wij voor dat er vanaf de start (bij het maken van het PVA op hoofdlijnen) een externe projectleider wordt aangesteld.

De projectleider moet projectmatig goed kunnen werken (tjdpad, opgave compleet in beeld, resultaat gericht, verbinding Utrecht). Er zal per fase bekeken worden of deze externe inzet nog nodig is en in welke omvatting

Inschatting: september 2017 t/m december 2018: 16 uur per week.

Daarna implementatieteam samenstellen.

Inschatting: januari 2019 t/m december 2027: ... PM .....

Aantal uren en samenstelling projectteam:

Beleidsambtenaren:

- regiovertegenwoordigers (N'gein/Houten):	6 uur per week pp t.a.v. U16 (afstemming en voorbereiding U16 bijeenkomsten)
- beleidsambtenaren (vijf gemeenten):	6 uur per week (Lekstroom bijeenkomsten en voorbereiding en beleidsontwikkeling/pilots etc.)
- Overig juridisch/financieel/communicatie	2 uur per week

8. Tijdlijn/proces

Transitiefase

* Inventarisatie fase (aantallen, locaties, financiën etc.), opgave, Pva op hoofdlijnen	: eind 2017
* Pva verfijnen en prioriteiten	: jan – maart 2018
* Plan van aanpak voorbereidende activiteiten (b.v backoffice/inkoop)	: eind 2018
* Implementatie totale transitie	: september 2019
Tussenevaluatie	: juni 2018

Transformatiefase

* Plan van aanpak transformatie op hoofdlijnen	: sept –dec 2017
* Verfijning PVA en prioriteiten transformatie	: jan – maart 2018
* Uitvoering hoogste prioriteiten transformatie/ proeftuinen	: april 2018 – dec 2019
* Implementatie transformatie 2020-2027	: eind 2027
Jaarlijkse tussenevaluatie per maart	

9. Relatie tot transformatieopgaven sociaal domein Lekstroom

Transformatie Lekstroom

De opdracht Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Lekstroom hangt nauw samen met de opdracht regionale samenwerking Wonen en Zorg. De Lekstroom werkgroep Wonen en Zorg voert momenteel een integrale verkenning uit naar de opbrengst van regionale samenwerking m.b.t. Wonen en Zorg, met als belangrijke bouwsteen een externe analyse van de omvang, samenstelling en vraag van een aantal zorggroepen naar intramurale en extramurale woonvormen nu en in de toekomst, zowel op lokaal niveau als op Lekstroom niveau. De opbrengst van deze verkenning zal geagendeerd worden voor het BPSDL van 27 oktober 2017.

10. Relatie tot wet- en regelgeving

- Consequentie besluit WLZ (rijksoverheid moet hierover nog een besluit nemen t.a.v. wel/niet toelaten mensen met 'oude' CIZ GGZ C indicatie zorgzwaarte intensief
- Doorontwikkeling GGZ in de wijk en extramularisering GGZ
- Nieuwe Wmo beleidskaders (vanaf 2019)
- Zorgverzekeringswet
- Wet forensische zorg
- Jeugdwet
- Participatiewet
- Besluit rijksoverheid 2018 objectief verdeelmodel financiële middelen BW en MO per gemeente

Cijfers Beschermd wonen Lekstroom

- Lister totaal aantal BW: 632 (ongeveer 30% zit in de lekstroom)

- **Lekstroom**

• Houten	47 BW - 1 VPT
• IJsselstein + Lopik	0 BW - 10 VPT (in IJsselstein)
• Nieuwegein	126 BW - 0 VPT
• Vianen	0 BW - 0 VPT
• Totaal	173 BW - 11 VPT

Cijfers Ambulant (door Lister)

- **Lekstroom**

• Houten	68 ambulante cliënten
• IJsselstein en Lopik	45 ambulante cliënten
• Nieuwegein	97 ambulante cliënten
• Vianen	33 ambulante cliënten
Totaal	243 ambulante cliënten